

„Евроатлантически измерения на националната сигурност и приносът на България за укрепване на сигурността в региона след 2015 година”

Сигурността, националната сигурност, международната сигурност – това са все понятия, с които нашето общество напоследък все по – спокойно и по – често си служи. То привиква към тях, пречупвайки ги през тяхната призма. Ето защо неискам сигурността да бъде върната в научните лаборатории на кръг посветени нейни последователи. Истинското място на сигурността е там, където са нейните главни потребители – отделните индивиди, общностите от хора, обществото и крехката черупка, която със сетни сили да се опитва да им осигури условия и надежди за заедост и задружност – държавата.

До 2015 година геополитическата карта на заплахи и рискове за сигурността на държавите от НАТО и на Балканите ще претърпи някои промени, но в същото време източниците на несигурност няма да са много различни.

Основните играчи, които трябва да останат по наблюдение на азиатските граници на съюза ще останат същите – Русия, Иран, Китай. В момента се забелязва формиране на разширяващи се полета на сътрудничеството между трите държави, което отлага във времето окончателното решение на конфликта в Сирия. В този смисъл, Сирия ще продължи да бъде източник на несигурност и бежански потоци към съседните ѝ държави, но и към техните съседи, като България например. Най – вероятно Турция ще трябва да се справя с почти милион бежанци на собствена територия, която ще се отрази на предстоящите там парламентарни избори през юли 2015 година. Ако сегашното правителство успее да се справи с кризата, вероятно ще укрепи позициите си и партията на Ердоган ще спечели още един мандат на власт, а това значи засилване на тенденцията на отдалечаване от ЕС и отлагане на членството на страната в съюза за неопределено време.

Постигнатото споразумение между Иран, ЕС и САЩ за развиване на иранската ядрена програма не ликвидира несигурността, която спонсорираните от Иран движения създават в страни, като Сирия, Ливан, Израел поне за сега. За България и Румъния, а също и за някои от най – близките им съседи, като Македония напремир, най – сериозната заплаха за сигурността остава бедността за големи групи от населението и радикализацията им, особено ако имигрантските потоци от Азия и Северна Африка към Балкани се засилят. Остават реални рисковете от отделни терористични атаки във вътрешността на държавите от ЕС и НАТО, като ситуацията се усложнява поради разпадането на вертикални йерархични структури като Ал Кайда например и заместването им с хоризонтални амарфни структури които действат като отделни клетки на територията на една държава, град и даже квартал.

В отделните страни на евроатлантическото партньорство има много големи разлики в способностите им в областта на сигурността и отбраната. Разликите са и технологични, но много повече в областта на организацията, сигурността на информацията и възможностите за реакция на конкретни заплахи. Евроатлантическите структури имат смисъл и могат да бъдат ефективни само, ако изграждат и споделят обща сфера на защита и сигурност, затова процесите на предоставяне и споделяне на способности трябва да бъде задълбочен и ускорен още преди 2015 година, като бъде съпроводен от аналогичен процес на споделяне на отговорности.

Напълно интегрирана система за национална сигурност трябва да включва както системите на национална отбрана, като част от структурите на НАТО, така и всички системи за сигурност вътре в страната – местни власти, съдебна власт и магистратура, митници, НАП, полиция, жандармерия, гражданска защита, пожарна, социални системи, образование и здравеопазване. Това е дълъг процес, който е добре да започне колкото е възможно по – бързо, защото в момента ясно се вижда липсата на координация между отделните институции, особено при решаване на кризистни ситуации. До 2015 година реално е възможно да бъде изработена общата стратегия, по която това интегриране да се състои. Възможно е също така в рамките на едно населено място да бъде разработен модел на интегрирана система за вътрешна сигурност, за да има база за сравнение.

Наблюдавайки през последните години сровата действителност смятам, че е необходимо изграждането на по – ефективна система за сигурност, чието състояние да гарантира нейното съществуване, надеждно защитените и жизненоважните ѝ интереси. Най – общо можем да приемем, че сигурност има тогава, когато има равновесие на потребностите, ценностите и интересите на нацията. Потребности заложи в прехода от раждането на индивид в израстваща личност, прилагаща честно и отговорно управление. Личност притежаваща образователен ценз, целенасоченост към по – добри възможности за работа и реализация, защото липсата на образователно ниво и професионална реализация води до рисково поведение, която може лесно да се манипулира от външни фактори и интереси. Като основна потребност можем да определим необходимостта от ефективен транспорт и изграждане на устойчива пътна инфраструктура. Изключително важна е социалната комуникация, която е в основата на създаването на човешките общности и е от критично значение за съществуването им. Потребността от сигурност и защита излиза на преден план в демократичния свят в който и международният опит показват, че превенцията е най – ефективният способ за противодействие и защита срещу престъпността и насилието. Чрез нея се постигат глобални промени в една или друга степен отразяващи се върху реда и сигурността вътре в националните държави.

Изготвил: Елеонора Кузева